

Beslut

efter kvalitetsgranskning av huvudmannens arbete för rättvisande och likvärdig betygssättning vid Scheeleskolan i Köpings kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Scheeleskolan i Köpings kommun avseende verksamhetens kvalitet inom huvudmannens arbete för rättvisande och likvärdig betygssättning. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska kvaliteten i huvudmannens styrning och ledning för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning så att elevernas betyg speglar deras kunskaper.

I granskningen ingår två områden med följande frågeställningar:

1. Med vilken kvalitet genomför huvudmannen uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning?
2. Med vilken kvalitet genomför huvudmannen åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning?

Granskningen avgränsas till huvudmannens styrning och ledning för att främja en rättvisande och likvärdig betygssättning i den utvalda grundskolan. Rektorns arbete för en rättvisande och likvärdig betygssättning i relation till bland annat lärares arbete inom skolan bedöms inte i denna granskning. Lärares praktiska arbete med att planera och genomföra undervisningen samt kontinuerligt bedöma elevers prestationer, så att de vid tidpunkten för betygssättningen har underlag för en allsidig bedömning och rättvisande betygssättning, ingår inte heller i denna granskning.

Granskningen omfattar 30 huvudmän med utvalda grundskolor. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Detta beslut avser Scheeleskolan i Köpings kommun. Skolinspektionen har genomfört en intervju med skolenhetens rektor och en intervju med förvaltningschef, verksamhetschef för grundskolan och kvalitetsutvecklare. Intervjuerna genomfördes via videolänk den 4 – 6 oktober 2021 av utredarna Johan Bohman och Charlotte Lindmanner Sultan. Intervjuerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudman. Protokollet ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla huvudmän som ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under våren 2022.

Fakta om verksamheten:

Scheeleskolan är en kommunal skolenhet belägen i Köpings kommun. Skolan har 340 elever i årskurserna 7 till 9 och leds av en rektor. Skolan har valts ut utifrån att det statistiskt visar en bestående avvikelse mellan resultaten på nationella prov i årskurs nio och elevernas slutbetyg. Beräkningen av genomsnittlig andel elever

som fått ett högre slutbetyg än provbetyg är baserad på data över de senaste fem tillgängliga läsåren. Detta innebär data från läsåret 2018/19 och fem år bakåt.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom de granskade områdena. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. På varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier med hög kvalitet, med viss kvalitet eller med låg kvalitet. Om huvudmannen bedöms uppfylla kvalitetskriterierna med låg kvalitet eller med viss kvalitet anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en huvudman bedöms uppfylla kriterierna med hög kvalitet begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

I granskningen ingår två områden. För varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier med hög kvalitet, med viss kvalitet eller med låg kvalitet.

Huvudmannens uppföljning och analys gällande rättvisande och likvärdig betygssättning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med viss kvalitet genomför uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning.

Köping kommun behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande delar:

- Huvudmannen behöver föra en dialog med rektorn avseende hur regleringen kring rättvisande och likvärdig betygssättning ska förstås och omsättas i praktiken.
- Huvudmannen behöver systematiskt analysera och jämföra samtliga underlag för att få tydliga indikationer på vad som behöver åtgärdas kring betygssättningen på den utvalda skolenheten. I detta analysarbete bör huvudmannen ha en regelbunden dialog med rektorn och relatera det som kommer fram i analysen till forskning.

Huvudmannens åtgärder för rättvisande och likvärdig betygssättning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med viss kvalitet genomför åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning.

Köpings kommun behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande del:

- Huvudmannen behöver på ett målmedvetet sätt samarbeta med rektorn på den granskade skolenheten för att tillsammans initiera och stödja behovsanpassade åtgärder utifrån analyser av betygssättningen, i syfte att skapa en plan för ett långsiktigt utvecklingsarbete för rättvisande och likvärdig betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2022-08-10** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post till: skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se
Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2021:2323) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område

Med vilken kvalitet genomför huvudmannen uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning?

I detta område granskas huvudmannens arbete med uppföljning och analys i relation till rättvisande och likvärdig betygssättning i den utvalda grundskoleenheten.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med viss kvalitet genomför uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning.

Granskningen visar att huvudmannen och rektorn har viss dialog kring betygssättning men att det saknas en samsyn kring vad rättvisande och likvärdig betygssättning innebär. Granskningen visar att huvudmannen inhämtar underlag som möjliggör analys ur olika perspektiv. Vidare visar granskningen att huvudmannen till viss del analyserar inhämtade underlag, men att dessa analyser är övergripande och inte kan kopplas till rättvisande och likvärdig betygssättning på den enskilda skolenheten. Slutligen visar granskningen att huvudmannen övergripande jämför betygssättningen inom sin egen organisation och med skolor utanför organisationen, men inte kopplar den egna analysen till forskning.

Huvudmannen har en viss dialog med rektorn kring betygssättningen

Granskningen visar att huvudmannen och rektorn har viss dialog kring betygssättning men att det saknas en samsyn kring vad rättvisande och likvärdig betygssättning innebär. Representant för huvudmannen uppger i intervjun att hen bevakar regelförändringar kring betygssättning bland annat genom Skolverkets nyhetsbrev och att förändringar meddelas rektorerna genom verksamhetschefen. Däremot uppger rektorn att någon sådan information inte har kommunicerats från huvudmannen. Representanter för huvudmannen uppger att det i rektorsgruppen inte förekommit någon dialog om vad rättvisande och likvärdig betygssättning innebär, utan att samtal om detta har förts enskilt mellan huvudmannens representanter och rektorerna. Rektorn uppger emellertid att det inte förekommer några regelbundna samtal, varken enskilt eller i rektorsgruppen, om betygssättning och säger att det saknas en samsyn kring hur begreppen skall förstås och uttolkas. Bland annat uppger rektorn att ett nationellt prov är att betrakta som ett av flera prov inför betygssättning.

Representanter för huvudmannen och rektorn uppger att de sedan något år tillbaka har kvalitetsdialoger sex gånger per läsår. Huvudmannens representanter

uppges att vid kvalitetsdialogen för den aktuella skolenheten våren 2021 togs betygssättningen upp som en del, framförallt om skillnaderna mellan slutbetyg och resultat på nationella provet i matematik. Rektorn uppges att dialogen om skillnaderna framförallt förekommer när det talas om resurser.

Huvudmannen inhämtar underlag för analys

Granskningen visar att huvudmannen inhämtar underlag som möjliggör analys ur olika perspektiv. Representanter för huvudmannen uppges i intervjun att inom ramen för kvalitetsarbetet sammanställer huvudmannen underlag för analys utifrån den statistik som finns tillgänglig i det digitala systemet. Rektorn berättar att huvudmannen inte begär in något från skolenheten i övrigt. Huvudmannen hämtar in termins- och slutbetyg, behörighet till gymnasiet samt meritvärden. Huvudmannen följer också upp resultaten i relation till nationella prov, frånvaro samt elevbakgrund. Underlaget används bland annat i kvalitetsdialoger med rektorerna. I till Skolinspektionen inskickad dokumentation beskriver huvudmannen att inför dessa sammanställer huvudmannen för skolenhetens relevanta underlag som analyseras dels av huvudmannen och dels av rektor och lärarna. Då kan till exempel huvudmannen och rektorn i den efterföljande dialogen se om det finns en skillnad mellan betyg i olika ämnen eller mellan flickor och pojkar, enligt huvudmannens representanter. Huvudmannen tar också del av rektorns verksamhetsrapport. I verksamhetsrapporten efterfrågar huvudmannen enligt rektorn bland annat betyg fördelade på kön och fördelade på modersmål.

Vidare berättar representanter för huvudmannen att huvudmannen sammanställde ett underlag förra läsåret för att ta reda på hur många elever som saknade betyg och vilka elever det var som saknade behörighetsgivande ämnen för att veta vilket stödbehovet var. Huvudmannens representanter säger dock att de mest fokuserat på att engelska, matematik, svenska och svenska som andra språk när de följt hur det går för eleverna. Huvudmannens representanter säger vidare att det för tillfället är frivilligt för rektorer att skicka in underlag som visar betygsprognoser för eleverna terminsvis på skolenheterna. Under den tid nationella prov varit inställda har huvudmannen ändå kunnat följa betygssättningen på skolenheten utifrån lärarnas och rektorns analyser och rektorn berättar att de har använt gamla nationella prov och Skolverkets bedömningsstöd som underlag istället.

Huvudmannen analyserar huvudsakligen sina underlag på en övergripande nivå

Granskningen visar att huvudmannen till viss del analyserar inhämtade underlag, men att dessa analyser är övergripande och inte kan kopplas till rättvisande och likvärdig betygssättning på den enskilda skolenheten. Granskningen visar vidare att huvudmannen har en bristfällig dialog med rektorn om sitt analysarbete. Av intervjuerna med representanter för huvudmannen och rektorn samt av inskickade underlag framkommer att huvudmannen i sin analys beaktar måloppfyllelse,

elevbakgrund, personalkompetens, elevfrånvaro och betyg uppdelade över tid, klass och kön. Av båda intervjuerna framkommer att fokus i analysen ligger på ämnena svenska, engelska och matematik. Representanterna för huvudmannen berättar att huvudmannen emellertid även uppmärksammar skillnader i betyg i och mellan ämnen som inte har nationella prov. Någon övergripande analys av ämnen som konstant har höga eller låga betyg gör huvudmannen enligt representanternas utsaga däremot inte. Rektorn säger emellertid att på skolenheten diskuterar lärarna och rektorn detta. Representanter för huvudmannen uppger att på skolenheten skiftar resultaten för pojkar från år till år och att huvudmannen behöver analysera mer för att få svar på varför. I den till Skolinspektionen inskickade rapporten "Relation mellan resultat på nationella prov och betyg – rapport till nämnden 2019", konstaterar huvudmannen att på grundskolorna inom huvudmannens organisation sätts ett högre slutbetyg i matematik än provbetyg i mycket högre utsträckning än i jämförelse med riket. I rapporten konstaterar huvudmannen också att betygen i ämnet svenska i viss mån återspeglar elevernas faktiska kunskaper. Dessa analyser redovisas dock enbart på en övergripande nivå och är inte nedbrutna per skolenhet eller kopplade till något perspektiv som exempelvis kön, socioekonomi eller lärares behörighet. Vidare uppger representanter för huvudmannen att huvudmannen inte hunnit göra någon skolspecifik analys av de konstaterade skillnaderna mellan resultat på nationella prov och slutbetyg, utan förlitar sig på rektorns analys som förklarar diskrepansen med att skolans arbete över tre år ger eleverna möjlighet att nå målen. Av intervjun med representanter för huvudmannen framgår att huvudmannens analysarbete är under utveckling och att huvudmannen ännu inte genomfört några systematiska analyser av betygsunderlagen eller specifika undersökningar över den enskilda skolenhetens betygsresultat som kan kopplas till rättvisande och likvärdig betygssättning. Rektorn känner inte till hur huvudmannens analysarbete går till men säger att hen klarar av att göra egna analyser utifrån det dialogbaserade kvalitetsarbetet. Huvudmannens representanter uppger att de känner till vad rektorns analys av betygen och betygssättningen bygger på och vilka förutsättningar skolan har bland annat utifrån samtal med rektorn. Rektorn bekräftar att huvudmannen känner till skolans förutsättningar.

Huvudmannen gör övergripande interna och externa jämförelser

Granskningen visar att huvudmannen övergripande jämför betygssättningen inom sin egen organisation och med skolor utanför organisationen. Vidare framgår det av granskningen att huvudmannen inte kopplar den egna analysen till forskning. Representanterna för huvudmannen samt rektorn berättar att huvudmannen jämför betygssättningen på organisationens tre högstadieskolor. Inskickade underlag visar också att huvudmannen gör jämförelser av bland annat elevernas måluppfyllelse i ämnena svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik, meritvärde, gymnasiebehörighet, resultat på nationella prov och frånvaro. Där redovisade tabeller visar att huvudmannens analys över tid blivit mer fördjupad, bland annat gällande kön. Representanter för huvudmannen säger att det finns ett behov

av att närmare undersöka skillnaderna mellan betygen på nationella prov och slutbetygen, då skillnaderna mellan skolorna inom organisationen uppvisar en spretig bild och att skolorna inte arbetar på samma sätt med avvikelser.

Huvudmannens representanter uppger att de även jämför skolenheterna med kringliggande kommuner och liknande skolenheter i riket vad gäller socioekonomi och storlek. På övergripande nivå drar huvudmannen slutsatser att gymnasiebehörigheten är god men meritvärdet sämre samt att skillnaderna är större mellan flickors och pojkars resultat än i riket och i grannkommunerna. Huvudmannens representanter uppger också att i jämförelse med andra likvärdiga skolor, skiljer sig inte meritvärdet eller antalet elever med minst betyget E i alla ämnen från deras skolors resultat. Rektorn berättar att hen tagit upp med huvudmannen att jämförelser av den utvalda skolenheten mot kommunens övriga högstadieskolor varit missvisande, då de har olika förutsättningar. Vidare berättar rektorn att hen av huvudmannen begärt en särskild jämförelse av skolenheten med skolor med samma förutsättningar utom organisationen, utifrån variabler som vårdnadshavarens utbildningsbakgrund och härkomst.

Huvudmannens representanter uppger i intervju att de på central nivå inte använder sig av någon forskning kopplad till analysen av betygssättning. De har dock sett att det finns brister i likvärdigheten kopplat till betyg och betygssättning och har påbörjat ett forskningsbaserat arbete kring det.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Huvudmannen behöver föra en dialog med rektorn avseende hur regleringen kring rättvisande och likvärdig betygssättning ska förstås och omsättas i praktiken.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannens dialog med rektorn och rektorerna om regleringen kring rättvisande och likvärdig betygssättning är bristande. Det framkommer att avsaknaden av dialog innebär att det saknas en samsyn kring vad rättvisande och likvärdig betygssättning innebär. Med anledning av den betydande skillnaden över tid mellan elevernas resultat på nationella prov och slutbetygen på Scheeleskolan, så har Skolinspektionen bedömt att huvudmannens dialog med rektorn och rektorerna behöver utvecklas.

Skolinspektionen rekommenderar att huvudmannen har regelbundna dialoger med rektorn för att skapa en gemensam förståelse kring vad rättvisande och likvärdig betygssättning innebär och den betydelse som nationella prov har för en sådan.

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande:

- Huvudmannen behöver systematiskt analysera och jämföra samtliga underlag för att få tydliga indikationer på vad som behöver åtgärdas kring betygssättningen på den utvalda skolenheten. I detta analysarbete bör huvudmannen ha en regelbunden dialog med rektorn och relatera det som kommer fram i analysen till forskning.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen övergripande analyserar vissa av sina egna insamlade underlag och jämförelser. Vidare framkommer att rektorn inte känner till de analyser som huvudmannen uppger sig göra av betygssättningen på den utvalda skolenheten. Det framkommer även huvudmannen inte kopplar betygssättningsprocessen till aktuell forskning.

Skolinspektionen rekommenderar huvudmannen att utveckla det egna analysarbetet tillsammans med rektorn. Ett mer omfattande analysarbete från huvudmannens sida kan underlätta för huvudmannen och rektorn att bättre kunna identifiera utmaningar gällande rättvisande och likvärdig betygssättning. Utifrån vad som kommer fram i analysen kan mer träffsäkra och relevanta åtgärder initieras för att säkerställa en rättvisande och likvärdig betygssättning.

Med vilken kvalitet genomför huvudmannen åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning?

I detta område granskas hur huvudmannen, utifrån vad som framkommer i analysen, initierar och stödjer olika åtgärder för rättvisande och likvärdig betygssättning. Vidare granskas om huvudmannen har en plan för hur arbetet långsiktigt kan bidra till att vidmakthålla förbättringar inom området.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med viss kvalitet genomför åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning.

Granskningen visar att huvudmannen tar få egna initiativ till åtgärder riktade mot skolenheten, men att huvudmannen stödjer rektorn att vidta behovsanpassade åtgärder. Vidare visar granskningen att huvudmannen har en plan i sitt utvecklingsarbete för rättvisande och likvärdig betygssättning, men det är otydligt hur åtgärderna är tänkta att långsiktigt bidra till utveckling för skolenheten.

Huvudmannen stödjer rektorns åtgärder

Granskningen visar att huvudmannen tar få egna initiativ till åtgärder riktade mot skolenheten, men att huvudmannen stödjer rektorn att vidta behovsanpassade åtgärder. Huvudmannens representanter uppger i intervju att åtgärder som huvudmannen vidtagit för att gagna en rättvisande och likvärdig betygssättning på den granskade skolenheten är att ge rektor ett bra underlag för analys, stödja rektorn i att göra fördjupad analys och skriva enhetens verksamhetsplan. Vidare erbjuder

verksamhetschefen enskilda samtal med rektorn för att identifiera problem och stödja rektorn i arbetet kring rättvisande och likvärdig betygssättning och ha forum för att diskutera frågan om betygssättning i rektorsgruppen och i kvalitetsdialoger. Huvudmannens representanter berättar om en kompetensutvecklingsinsats för lärare i form av samarbete med lärosäten, men att detta är en generell åtgärd och att huvudmannen inte speciellt uppmuntrar lärarna på den granskade skolenheten att vidareutbilda sig. Representanter för huvudmannen uppger att huvudmannen fördelar resurser för att öka möjligheterna till en rättvisande och likvärdig betygssättning. Huvudmannen har utifrån vad som framkommit i dialog med rektorerna och i skolans kvalitetsrapport infört en ny resursfördelningsmodell där resurserna fördelas utifrån socioekonomi och vårdnadshavares utbildningsnivå och som beaktar förhållandena på den enskilda skolenheten.

Rektor säger att huvudmannen inte vidtagit några åtgärder när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning. Rektor uppger i intervju att hen som en åtgärd för rättvisande och likvärdig betygssättning i samtliga ämnen, förutom bild samt idrott- och hälsa, har infört en undervisningsmodell där tre lärare samarbetar kring två klasser i gemensam planering, bedömning och rättning av nationella prov. I intervjun framkommer emellertid att huvudmannen stödjer den så kallade tredelningsmodellen genom att ha tilldelat enheten sökt statsbidrag. Rektorn berättar även att förstelärare leder arbetet vid ämnesträffarna om bland annat rättvisande och likvärdig betygssättning och att det inom ramen för ämnesträffarna finns tid för gemensam rättning av nationella prov. Huvudmannens representanter berättar i intervju att rektorn utifrån sin dialog och analys med lärarna på skolenheten organiserat skolan i ämneslag och arbetslag för att de där ska kunna jobba med sambedömning och uppger att de i dialog med rektorn följer upp hur detta arbete fortskrider. Rektorn säger att hen tycker att huvudmannen stöttar hens arbete med att uppmana obehöriga lärare att läsa upp sin behörighet och vidare att hen får de resurser som hen inför huvudmannen kan motivera att skolenheten behöver. Både representanterna för huvudmannen och rektor uppger i intervjuer att samarbetet gällande åtgärder kring betygssättning är fungerande dem emellan.

För att stötta vid eventuella påtryckningar från vårdnadshavare som försöker påverka lärarna att sätta högre betyg, så har huvudmannen infört en tydligare rutin för hantering av klagomål som innebär utredning på förvaltningsnivå. Rektorn säger att påtryckningar från vårdnadshavare inte har varit något bekymmer och menar att samarbetet med dem är okomplicerat.

Huvudmannen har en övergripande plan för ett förbättringsarbete

Granskningen visar att huvudmannen har en plan i sitt utvecklingsarbete för rättvisande och likvärdig betygssättning, men det är ottydligt hur åtgärderna är tänkta att långsiktigt bidra till utveckling för skolenheten. Huvudmannens representanter säger att de inte känner till vilka eventuella tidigare insatser företrädarna på förvaltningsnivå har satt in eller hur dessa har följt upp tidigare insatser kopplat till avvi-

kelser mellan resultat på nationella prov och slutbetyg. Däremot uppger huvudmannens representanter att det nu finns en strategi för mer rättvisande och likvärdiga betyg. Huvudmannens representanter vill hitta former för nätverk eller lärardagar som ska ledas av förstelärare där den granskade skolenheten får möjlighet att vara med, satsa på bedömningskompetens, kollegialt lärande, dialoger mellan lärare i samma ämnen och uppföljning på huvudmannanivå gällande relationen mellan nationella prov och slutbetyg samt kartlägga behörigheten på skolenheterna och nästan behöriga lärare för att tillse att rätt person och kompetens är på rätt plats. Vidare berättar huvudmannens representanter att strategin är att möjliggöra för rektorerna att kollegialt föra samtal om likvärdig och rättvisande betygssättning och i dialoger med dem följa upp att nätverken fungerar som det är tänkt. Huvudmannens representanter säger att de ser över hur huvudmannen kan stötta skolorna, så att det exempelvis inte framkommer i slutet av läsåret att betygen är påverkade av att det är en viss lärare som bedrivit undervisningen. Vidare säger representanterna för huvudmannen också att det behövs ett arbete med sambedömning över skolenheterna, något som huvudmannen inte ännu påbörjat. Utifrån vad som framkommer i analysen av skolenhetens resursbehov och framförallt då skolenheten har större skillnader mellan slutbetyg och resultat på nationella proven kan huvudmannen komma att ta beslut om att rikta mer medel dit, för att skapa bättre förutsättningar. Representanterna för huvudmannen säger att skolenheten med hjälp av de resurserna kan skapa sig kompetens och säger i intervjun att de tror att med fler behöriga lärare så minskar skillnaderna i betygssättningen på nationella provet och slutbetyg och det blir mer likvärdighet i betygssättningen överlag. Huvudmannen ska göra en aggregerad analys över skillnader i resultat på nationella prov och slutbetyg. I huvudmannens verksamhetsplan 2021 nämns målet att andelen elever som har fått ett högre slutbetyg i årskurs nio än resultat på nationella provet i matematik ska minska.

Rektorn uppger sig inte känna till om huvudmannen har en långsiktig plan, men säger att de på skolenheten hittat sin modell när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning och att det på skolan finns en långsiktig plan och strategi. Bland annat har förstelärarna en klar bild över hur de ska arbeta i ämnesgrupperna på skolan kring dessa frågor. Rektorn säger också att lärarna som undervisar i ämnet engelska på skolan behöver sambedömningsdagar med andra engelsklärare i kommunen, för att se till att ett E-betyg på skolenheten är detsamma som på andra skolor. Rektorn uppger att det är hen som rektorn som leder och organiserar arbetet på skolan och säger att huvudmannen inte känner till vad de behöver göra mer på skolenheten när det kommer till rättvisande och likvärdig betygssättning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Huvudmannen behöver på ett målmedvetet sätt samarbeta med rektorn på den granskade skolenheten för att tillsammans initiera och stödja behovsanpassade åtgärder utifrån analyser av betygssättningen, i syfte att skapa en gemensam plan för ett långsiktigt utvecklingsarbete för rättvisande och likvärdig betygssättning.

Skolinspektionen rekommenderar att huvudmannen i dialog och tillsammans med rektorn på skolan påbörjar sitt arbete för att säkerställa en rättvisande och likvärdig betygssättning. Detta genom att utifrån en riktad analys komma fram till behovsanpassade åtgärder som riktar sig specifikt till förhållandena på den granskade skolenheten. Genom att identifiera åtgärder som är lämpliga i relation till den enskilda skolenhetens betygssättning, så skapar sig huvudmannen en bättre möjlighet att stötta rektorn i arbetet med rättvisande och likvärdig betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

2022-01-07

X Anna Sundman Marknäs

Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Johan Bohman

Johan Bohman

Föredragande

Signerat av: Johan Bohman

I handläggningen av ärendet har även utredare Charlotte Lindmanner Sultan deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektioner/forutsattningar-for-rattvisande-och-likvardiga-betyg2/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen 4 kap. 3 § - Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Skollagen 4 kap. 5 § - Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 § (och 4 §) ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Skollagen 4 kap. 7 § - Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Prop. 2009/10:165 s. 248

Rektorn och förskolechefen fattar alltid sina beslut om verksamheten inom de organisatoriska och ekonomiska ramar som huvudmannen beslutat om. Eftersom allt ytterst utgår från huvudmannens beslut kan huvudmannen emellertid aldrig avhända sig det övergripande ansvaret. Skollagens bestämmelser förutsätter således att huvudmannen anställer en rektor eller förskolechef som har kunskaper om skolans styrning och kan företräda huvudmannen på ett tillfredsställande sätt. Det delade ansvaret förutsätter en kontinuerlig dialog mellan huvudmannen och rektorn eller förskolechefen med uppföljning, utvärdering och rapportering av beslut.

Prop. 2009/10:165 s. 304

Syftet med allt kvalitetsarbete är att det ska leda till förbättringar. Det är därför ytterst angeläget att kunskapen om eventuella brister i en verksamhet verkligen följs av åtgärder för förändring och förbättring

Prop. 2009/10:165 s. 306

Kvalitetsarbetet ska bygga på de uppgifter som kommer fram i verksamheternas kvalitetsarbete och på andra uppgifter som är väsentliga för uppföljningen och utvecklingen, t.ex. betygsstatistik och resultat av nationella prov. Det finns därutöver skäl att anlägga särskilda huvudmannaperspektiv på verksamheten. Som exempel kan nämnas behovet av att analysera variationer mellan skolornas resultat och måluppfyllelse liksom likvärdigheten i skolors bedömning och betygssättning.

Skolverkets allmänna råd med kommentarer; Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet (SKOLFS 2012:98)

s. 27

För att kunna följa upp hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkar måluppfyllelsen är det viktigt att huvudmannen dels genomför egna undersökningar, dels samlar in underlag från enheterna.

Som ytterst ansvarig för genomförandet av utbildningen behöver huvudmannen följa upp måluppfyllelsen och likvärdigheten inom alla skolformer och verksamheter. Elevernas kunskapsresultat är viktiga att följa upp, framför allt om det finns tecken på att betygssättningen inte är likvärdig.

s. 33

För att huvudmannen ska kunna analysera resultaten och måluppfyllelsen på en övergripande nivå krävs återkommande dialog med förskolecheferna och rektorerna. En bra dialog innebär att vara beredd att värdera, ompröva och förändra verksamheten. Huvudmannen behöver känna till på vilket sätt enheternas förutsättningar påverkar resultaten och vilka åtgärder som krävs för att de nationella målen ska vara möjliga att uppfylla.

s. 34

Det är angeläget att huvudmannen identifierar utvecklingsområden och beslutar vilka utvecklingsinsatser som ska prioriteras.

Det är viktigt att det finns en balans mellan å ena sidan huvudmannens ansvar för att ta ett övergripande beslut om inriktningen på utvecklingsarbetet och å andra sidan de identifierade behoven av utvecklingsinsatser på den enskilda enheten. Om huvudmannen i för stor utsträckning beslutar på vilket sätt enheten ska genomföra utvecklingsinsatserna är risken stor att rektorer och förskolechefer bara blir förvaltare och inte motorer i utvecklingsarbetet.

Skolverkets allmänna råd med kommentarer; Betyg och betygssättning (SKOLFS 2018:247)**s. 42 ff,**

Lärarna, rektorn och huvudmannen har ett delat ansvar för att följa upp betyg och betygssättning. Huvudmannen följer upp för att fördela resurser till skolenheten eller skolenheterna inom huvudmannens organisation. Det innebär att rektorns och huvudmannens uppföljning av betyg är ett led i det systematiska kvalitetsarbetet.

För att kunna göra ändamålsenliga analyser av resultaten behöver statistik för betyg i de olika ämnena tas fram, sammanställas och analyseras. Det behöver även finnas statistik för betygen på de nationella proven.

För vissa skolformer publicerar Skolverket betygs- och provbetygsstatistik på skolenhetsnivå. Sådan statistik ger huvudmannen förutsättningar att se hur betygen och betygen på de nationella proven på de egna jämförbara skolenheterna förhåller sig till varandra och till riket som helhet. Huvudmannen har ett övergripande ansvar för att säkerställa att rektorn har förutsättningar att fördjupa analysen inom den egna skolenheten, så att det är möjligt att följa upp och analysera betygen inom och mellan ämnen och elevgrupper.

s. 45

Huvudmannen behöver analysera betygen ur olika perspektiv. Analysen ger möjlighet att identifiera eventuella omotiverade avvikelser mellan betyg och nationella provbetyg på skolenhetsnivå för att kunna säkerställa att provresultaten särskilt har beaktats vid betygssättningen. Det kan även handla om att analysera resultat på skolenhetsnivå, exempelvis utifrån socioekonomisk bakgrund eller kön. Om det kommer fram att det förekommer avvikelser i betygssättningen, är det viktigt att huvudmannen undersöker vad avvikelserna kan bero på och om de är motiverade eller inte.

Om det visar sig att det förekommer omotiverade avvikelser på skolenhetsnivå, är det viktigt att huvudmannen analyserar vad avvikelserna kan bero på. Utifrån det kan huvudmannen till exempel behöva se över resursfördelningen till skolenheterna. Det handlar om att garantera rektorernas förutsättningar att säkerställa undervisningens kvalitet, att lärare får kompetensutveckling och att betygen sätts i enlighet med författningarna. Huvudmannen ska även se till att lärare har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, där några reglerar betyg och betygssättning.

Bilaga 2: Mall för huvudmannens redovisning

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Utvecklingsområde 1: Huvudmannens uppföljning och analys gällande rättvisande och likvärdig betygssättning Köping kommun behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande delar: Huvudmannen behöver ha en regelbunden dialog med rektorn kring betygssättning.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv de effekter som ni har kunnat identifiera på kort sikt utifrån insatta åtgärder:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 1: Huvudmannens uppföljning och analys gällande rättvisande och likvärdig betygssättning Köping kommun behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande delar: Huvudmannen behöver detaljerat och med systematik själv analysera och följa upp betygssättningen ur olika perspektiv samt föra en dialog med rektorn om detta.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv de effekter som ni har kunnat identifiera på kort sikt utifrån insatta åtgärder:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2: Huvudmannens åtgärder för rättvisande och likvärdig betygssättning Huvudmannen behöver på ett målmedvetet sätt samarbeta med rektorn på den granskade skolenheten för att i tillsammans initiera och stödja behovsanpassade åtgärder utifrån analyser av betygssättningspraktiken, i syfte att skapa en långsiktig förbättring.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv de effekter som ni har kunnat identifiera på kort sikt utifrån insatta åtgärder:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: